

Kedves Diákok! Tisztelt Tanárok, Oktatók!
Hölgyeim és Uraim! Kedves Vendégeink!

Köszöntöm mindannyiukat itt, a Magyar Tudományos Akadémia Székházában, ahol a következő órákban egy kihívásokkal teli tanulmányi verseny minden bizonnyal izgalmas és emlékezetes fináléjának részesei leszünk. Egyúttal köszöntöm mindazokat az érdeklődőket, családtagokat, osztálytársakat, pedagógusokat, akik személyesen nem lehetnek itt, de online követik a döntő eseményeit.

Az Akadémia Dísztermében, ahol vagyunk, sokan talán most járnak először. A magyar tudományosság jelképes szentélye ez, amelyben a kutatók és akadémikusok látványa a megszokott. Ám ha a mennyezeten látható, kőpadon ülő, térdén nyitott könyvet tartó, palástba burkolt nőalak – a Lotz Károly festőecsetje nyomán testet öltött tudomány – alátekintene, akkor ma diákokat és tanárokat látna. Szimbolikus kép ez, hiszen amikor 2021. október 28-án Veszprémben hivatalosan újtára indítottam a Középiskolai MTA Alumni Programot, éppen ez volt a cél: közelebb hozni a fiatalokhoz a tudományt, a tudományos gondolkodás értékeit, a kutatás világát, módszertanát.

Azonban nem csak a kutatói pálya iránti érdeklődés felkeltése volt a szándékunk. Nekünk, akik itt, a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságán immár másfél éve dolgozunk a program sikerén, a tudománybarát társadalom és közgondolkodás erősítése volt a legfőbb motivációnk. Annak a társadalmi rétegnek a szélesítése, amelynek tagjai akár egy világjárvány kellős közepén is képesek a hamis hangokkal teli hangzavarból kiszűrni a tudományosan megalapozott válaszokat. Akik meg tudnak különböztetni egy hangzatos, tudományos szakkifejezésekkel dobálózó, de a tudományos módszerekről mit sem

sejtő állítást egy hiteles kutatási eredménytől. Örömmel számolhatok be arról, hogy munkánk eredményeként eddig 273 iskola csatlakozott a Középiskolai MTA Alumni Programhoz, amelyben 1700 kutató, akadémiai köztestületi tag vesz részt.

A tudománybarát társadalom erősítésének egyik legfontosabb helyszíne az iskola, benne pedig a legfontosabb személy a tanár. A pedagógus, aki nem egyszerűen ismeretet ad át, hanem gondolkodni tanít. Összefüggések felismerésére, együttműködésre bátorít. Észrevételeivel, javaslataival terel új megoldási lehetőségek felé. Az MTA tavaly ősszel, a klímaváltozás és fenntarthatóság témakörében meghirdetett tanulmányi versenyén is ezt tették a pedagógusok. A 686 középiskolás csapatot felkészítő 288 tanár önmagában sem kis terhet jelentő alapfeladataik mellett vállalták ezt a többletmunkát. Köszönjük mindannyiuknak ezt az áldozatvállalást, hiszen a verseny mai döntőjébe be nem jutott csapatokról is elmondható, hogy bizonyították a téma iránti érzékenységüket és felkészültségüket.

Tisztelt Hallgatóság!

Amikor az előkészületek során a verseny fő témáján gondolkoztunk, több okból esett a választásunk a klímaváltozásra és a fenntartható fejlődésre. Egyrészt olyan területet kerestünk, amely alapvető hatással van napjaink középiskolásainak jövőjére, másrészt olyat, amelyben egyértelműen demonstrálható a bizonyítékokon alapuló tudomány ereje. A tanulmányi verseny feladatsorát és a döntő feladatait a Magyar Tudományos Akadémia szakértő csapata állította össze az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület, az angol rövidítése nyomán IPCC néven ismert grémium klímajelentései alapján. Ezek közül a legutóbbi ismét megerősítette azt a tudományos tény, hogy az emberi

tevékenységből származó üvegházhatású gázok kibocsátása miatt melegszik a Föld, és lesz egyre szélsőségesebb az időjárás. Az IPCC legutóbbi, hatodik értékelő jelentése a klíma- és társtudományok jelenlegi állását összegzi több tízezer tudományos cikk áttekintésével és több ezer szakértő bevonásával. A jelentés így a világ legjobb elérhető tudományos ismeretanyaga a témában, egyben az éghajlatváltozásra vonatkozó tudományos konszenzus.

A jövőnk a tét. A jövőtök a tét, kedves diákok. A jövő alakításához pedig a tudomány jelenti a legfontosabb eszközt. A fiatalok és a kutatók együttműködése nélkül nem nagyon képzelhető el érdemi eredmény a klímaváltozás következményei elleni küzdelemben, a döntéshozók meggyőzésében. Ennek az együttműködésnek az egyik – úgy vélem, nagyon is fontos – példája az MTA tanulmányi versenye és annak mai döntője, amelyhez minden csapatnak sok sikert, a nézőknek pedig tartalmas időtöltést, jó szurkolást kívánok.

Köszönöm a figyelmet!